

ชื่อวิทยานิพนธ์ การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการประกอบเครื่องปั้นดินเผา

ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์ นายชวลิต การรันศรี

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.ธนพรรณ ธานี)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.กุลธิดา ท้วมสุข)

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 4 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพความเป็นมาของเครื่องปั้นดินเผา ชุมชนบ้านวังถั่ว ตำบลวังชัย อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น 2) เพื่อศึกษาสภาพการประกอบอาชีพเครื่องปั้นดินเผา 3) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการประกอบอาชีพเครื่องปั้นดินเผา 4) เพื่อศึกษาสภาพความต้องการของผู้ประกอบอาชีพเครื่องปั้นดินเผา วิจัยโดยใช้วิจัยเชิงคุณภาพด้วยการเก็บข้อมูลภาคสนามโดยการสัมภาษณ์ผู้รู้ ผู้นำหมู่บ้านและการสังเกต และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ซึ่งมีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนและเก็บข้อมูลก่อนและหลังกิจกรรมแลกเปลี่ยนกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

ประชากรที่ศึกษา คือผู้ประกอบอาชีพเครื่องปั้นดินเผาของชาวบ้านวังถั่ว ตำบลวังชัย อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ทั้งหมดจำนวน 35 ครอบครัว ะ ละ 1 คน กิจกรรมแลกเปลี่ยนที่จัดขึ้นได้แก่ การอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการประกอบอาชีพเครื่องปั้นดินเผา การศึกษาดูงานด้านการผลิตเครื่องปั้นดินเผา การจัดตั้งกลุ่มผู้ผลิตเครื่องปั้นดินเผา เพื่อให้ผู้ประกอบอาชีพเครื่องปั้นดินเผาช่วยเหลือซึ่งกันและกันในด้านเงินทุน ข้อมูลข่าวสารด้านการผลิตและการจำหน่าย ตลอดจนเทคนิควิธีการพัฒนารูปแบบของผลิตภัณฑ์ การนิเทศและติดตามผลอย่างต่อเนื่อง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ซึ่งทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ทั้งก่อนและหลังกิจกรรมแลกเปลี่ยน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่า t-test และค่า Wilcoxon Signed Ranked Test

ผลการศึกษาพบว่า

1) ความเป็นมาของการประกอบอาชีพเครื่องปั้นดินเผาของชุมชนบ้านวังถั่ว ตำบลวังชัย อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น มีการสืบทอดมาเป็นวัฒนธรรมในการผลิตแบบดั้งเดิม โดยมีบริบททางโครงสร้างทางสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจเป็นตัวกำหนด การอพยพย้ายถิ่นของชุมชนทั้งหมดมาจากอีสานตอนล่าง ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา โดยบรรพชนได้พากันอพยพหาแหล่งอุดมสมบูรณ์ในการประกอบอาชีพเครื่องปั้นดินเผาหลายแห่งด้วยกัน จนสุดท้ายได้มาตั้งถิ่นฐานอยู่หมู่บ้านวังถั่ว จะเห็นได้จากภาษา วัฒนธรรม ประเพณีที่ถือปฏิบัติในชุมชนมีลักษณะคล้ายคลึงกับภาษา วัฒนธรรม และประเพณีของคนในจังหวัดนครราชสีมา

2) สภาพการประกอบอาชีพเครื่องปั้นดินเผา หลังกิจกรรมแทรกแซง ผู้ประกอบอาชีพเครื่องปั้นดินเผา มีความรู้ ความเข้าใจในสภาพการประกอบอาชีพเครื่องปั้นดินเผามากขึ้น

3) สภาพปัญหาการประกอบอาชีพเครื่องปั้นดินเผา หลังกิจกรรมแทรกแซง สภาพปัญหาการประกอบอาชีพเครื่องปั้นดินเผาในชุมชน ลดน้อยลง

4) สภาพความต้องการของผู้ประกอบอาชีพเครื่องปั้นดินเผา หลังกิจกรรมแทรกแซง สภาพความต้องการด้านความรู้และความต้องการให้เกิดกลุ่มผู้ประกอบอาชีพขึ้นในชุมชน ลดน้อยลง

จากผลการศึกษาดังกล่าว ทำให้ผู้ประกอบอาชีพเครื่องปั้นดินเผาในชุมชน มีการพัฒนารูปแบบการผลิตที่ตรงความต้องการของตลาด มีการรวมกลุ่มผู้ผลิตเครื่องปั้นดินเผาในชุมชน และมีรูปแบบการบริหารจัดการตลาดที่ดี ส่งผลให้ผู้ประกอบอาชีพเครื่องปั้นดินเผา มีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05